

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA

Eiropas Sociālais
fonds

I E G U L D Ī J U M S T A V Ā N Ā K O T N Ē

Apstiprināts ar Cēsu Valsts
ģimnāzijas direktores Inas Gaiķes
2022.gada 1.septembra rīkojumu Nr.1-9/2022/41

Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs

Cēsu Valsts ģimnāzija piedalās Cēsu novada pašvaldības 2018.gada 19.septembrī noslēgtajā Sadarbības līgumā ar Valsts izglītības attīstības aģentūru par Eiropas Sociālā fonda projekta Nr. 8.3.5.0/16/l/001 „Karjeras atbalsts vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” īstenošanu Eiropas Savienības fondu darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.5. specifiskā atbalsta mērķa “Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs” ietvaros.

Mērķis:

Uzlabot pieeju karjeras atbalstam izglītojamiem vispārējās un profesionālās izglītības iestādēs:

- nodrošināt karjeras vadības prasmju apguvi skolās;
- celt izpratni un informētību par tālākās izglītības ceļiem un izvēlēm;
- motivēt profesijas un nodarbinātības izvēlei atbilstoši savām interesēm, spējam, sabiedrības un darba tirgus piedāvājumam un vajadzībām.

Pedagogs karjeras konsultants - Vineta Stīpniece 3.kab.

pirmdienās 09:00 - 17:00, trešdienās 09:00 - 15:00 (iepriekš piesakoties e-klasē)

Pedagogs karjeras konsultants – atbalsta personāls, kurš konsultē, informē un izglīto skolēnus karjeras veidošanas jautājumos, organizē karjeras atbalsta pasākumus un aktivitātes, vada grupu nodarbības.

Karjeras izglītības programma

Karjeras izglītība

Ir cilvēka resursu efektīva izmantošana dzīves mērķu sasniegšanai, cilvēka mērķtiecīga darbība savu kompetenču pilnveidei un izaugsmei visa mūža garumā. Tas ir nepārtraukts mācīšanās un attīstības process; tā ir cilvēka virzība visa mūža garumā gan sociālajā, gan profesionālajā jomā.

Karjeras attīstība

Ir indivīda personīgās dzīves, mācību un darba vadības process mūža garumā. Tas ir nepārtraukts process, kura gaitā cilvēks izmanto informāciju par sevi, un apkārtējo pasauli, analizē un pielieto to, lai izvēlētos savu nodarbošanās jomu un pēc tam jau konkrētu profesiju.

Karjeras izglītība

Plānots pasākumu, kursu un programmu nodrošinājums izglītības iestādēs, lai palīdzētu izglītojamajiem attīstīt prasmes savu interešu, spēju un iespēju samērošanā, savu karjeras mērķu izvirzīšanā, karjeras vadīšanā; sniegtu zināšanas un izpratni par darba pasauli, tās saikni ar izglītību, par karjeras plānošanu un tālākizglītības iespējām, kā arī nodrošinātu efektīvu dalību darba dzīvē. Mūsdienās karjeras jēdziena saturs ir ievērojami paplašinājies. Ja sākotnēji jēdzienu "karjera" skaidroja un asociēja ar sekmīgu darbošanos kādā profesionālajā jomā, kurā ir iespējama izvirzīšanās, slavas un popularitātes sasniegšana, tad tagad termins "karjera" ir jāsaprot ne vien kā izaugsme profesionālajā jomā, bet arī kā likumsakarīga personības izaugsme un nodarbošanās secīga maiņa visas dzīves garumā. Karjera ir personības mērķtiecīgs, jēgpilns visas dzīves gājums, kurā summējas visas indivīda dzīves lomas, brīvā laika aktivitātes, mācības un darbs. Izvēloties savas profesionālās karjeras virzienu un profesiju, jāņem vērā trīs būtiski nosacījumi:

- lai profesija būtu interesanta un saistoša
- lai profesija atbilstu spējām
- lai varētu atrast darbu šajā profesijā

Karjeras vadības prasmes

21. gadsimtā situācija pasaulē ir krasi mainījusies, jo globālā tirgus un uz zināšanām balstītas ekonomikas un sabiedrības apstākļos indivīdiem ir nepieciešams nepārtraukti uzlabot savas prasmes un apgūt jaunas kompetences. Karjeras attīstības atbalstu vairs nevar uzskatīt vienīgi par lietderīgu atbalstu indivīdam pārejā no viena izglītības līmeņa uz citu un no mācībām uz darbu. Lai pielāgotos mainīgajām darba tirgus vajadzībām un uzņēmumu konkurētspējai, ir jāspēj ātri reaģēt darba vides mainīgajos procesos, radot efektīvu rezultātu. Ilgstoša mācīšanās ir tieši tas, kas mūsdienās ir kļuvusi par galveno faktoru konkurences izturēšanā un veiksmē. Lai noturētos darba tirgū, indivīdam ir pašam jāklūst par savu karjeras resursu un darba vides procesu vadītāju. Ja indivīds (ne tikai jaunieši, bet arī pieaugušie) nav apguvis karjeras vadības prasmes, viņš arī nespēj īstenot savas personīgās dzīves un savas karjeras veiksmīgu virzību.

Karjeras izglītības mērķis.

Organizēt izglītības saturu un izglītības ieguves procesu, nodrošinot izglītojamajam pašizpēti, karjeras izpēti un karjeras plānošanai un vadīšanai nepieciešamo pamatzināšanu un pamatprasmju apguvi, radīt pamatu savlaicīgu, apzinātu un ar iespējām līdzsvarotu personīgo lēmumu pieņemšanai par turpmāko izglītību. Karjeras izglītība ir harmoniski jāintegrē visā izglītības procesā, lai nodrošinātu plānotu un pēctecīgu pasākumu kompleksu, kas palīdzētu jauniešiem noteikt savas karjeras izglītības vajadzības, apzināti izvēlēties līdzekļus savas karjeras plānošanai nevis

epizodiski, bet caurviju un veselumā, izmantojot izglītības procesa un programmas līdzekļus.

Karjeras izglītības uzdevumi

1. Palīdzēt skolēniem pašattīstīties:

- izprast sevi un novērtēt savas stiprās un vājās puses
- izveidot elastīgu skatījumu uz dzīvi un reālistiskas gaidas attiecībā uz savu karjeru
- attīstīt prasmes un attieksmes, kas palīdzēs veidot karjeru, piemēram, pašapziņa, pašpaļāvība, spēja “sevi pasniegt”, mērķu izvirzīšana un darbības plānošana mācību un personīgajā dzīvē
- analizēt savu personīgo pieredzi, intereses, iemaņas un spējas, vērtības, mērķus, personīgās īpašības, sasniegumus.

2. Motivēt un palīdzēt izpētīt dažādas karjeras iespējas:

- izprast izmaiņas sabiedrībā un kā tās ietekmē karjeru attīstību,
- izpētīt dažādas karjeras un iespējas to veidošanai,
- izpētīt un izvērtēt darba tirgu, nodarbinātības un profesiju, izglītības un apmācības iespēju attīstības tendences,
- salīdzināt un samērot personīgos sasniegumus un īpašības ar tiem sasniegumiem un īpašībām, kas ir nepieciešamas konkrētai tālākai karjerai/mācībām/studijām,
- piedalīties darba izmēģinājumos,
- uzzināt, kur un kā iegūt vajadzīgo informāciju, resursus un palīdzību,
- gatavoties pārejai no mācībām uz darba dzīvi vai uz tālākām mācībām/citu darbu,
- izpētīt un pārdomāt savas personīgās un sabiedrības vērtības,
- uzzināt, kādas prasības izvirza darba devēji, kādas prasmes un personīgās īpašības palīdz noturēties darba tirgū.

3. Palīdzēt plānot un vadīt savu karjeru:

- apgūt karjeras vadības prasmes,
- noteikt savas attīstības vajadzības,
- pilnveidot savas zināšanas un prasmes,
- apzināties informācijas ieguves un konsultēšanas iespējas,
- veidot savu personīgās karjeras plānu,
- attīstīt pieņemto personīgo lēmumu plānu īstenošanas prasmes,
- veidot izpratni par karjeras saistību ar sasniegumiem izglītībā un mūžizglītību. Karjeras izglītības īstenošanas pamatprincipi:
- Karjeras izglītība ir izglītības sastāvdaļa.

Karjeras izglītība ir visas izglītības iestādes atbildība.

- Ievērotas vecumgrupu intereses un vajadzības.
- Mērķi — objektīvi un sasniedzami; pasākumi — īstenojami.
- Pasākumi ir orientēti uz zināšanu un prasmju apguvi.

Karjeras izglītības plānošana

Lai skolēnus sagatavotu efektīvai pārejai no skolas uz pieaugušo darba dzīvi, skolai ir jānodrošina saviem skolēniem aizvien daudzveidīgāks un lielāks mācīšanās pieredžu skaits karjeras izglītībā.

Skolēni sevis izzināšanai piedalās dažādās aktivitātēs:

- identificē savas personīgās īpašības (fiziskās, intelektuālās, emocionālās iezīmes, prasmes, intereses un vērtības),
- izpēta personīgo īpašību un nepieciešamo prasmju samērotību, lai gūtu panākumus dažādās dzīves un darba situācijās,
- izvērtē stratēģijas un apstākļus, kas ietekmē viņu mācīšanos dažādās dzīves un darba situācijās. Iespēju apzināšanās aktivitātes iesaista skolēnus darba pasaules izpētē un iepazīšanā.

Aktivitātes var ietvert:

- dažādas darba vides iepazīšana un pētīšana,
- dažādu profesiju un izglītības un apmācības iespēju izpēte,
- darba pasaules vēsturisko un plānoto izmaiņu analīze.

Lēmumu pieņemšana ir saistīta ar mācīšanos, kā pieņemt lēmumus, lai plānotu un vadītu savu karjeru.

Skolēni iesaistās aktivitātēs, kas palīdz:

- izpētīt, kā citi cilvēki pieņem lēmumus, un saprast, kas var ietekmēt lēmuma pieņemšanu,
- identificēt atbilstošus lēmuma pieņemšanas stilus un stratēģijas,
- ģenerēt dažādas ar karjeru saistītas izvēles. Pieņemt lēmumu par karjeras izvēli nenozīmē tikai piemērot individu noteiktai profesijai.

Lēmuma pieņemšanu ietekmē dažādi faktori, kuri ir jāņem vērā:

- individuālās iezīmes (veselība, vērtības, intereses, prasmes, vecums, zināšanas u.c.),
- sociālais konteksts (ģimene, vienaudži, sabiedrības grupas, sociāliekonomiskais statuss u.c.),
- vides konteksts (politiskie uzskati, izglītības iestādes, ģeogrāfiskais izvietojums, darba tirgus u.c.),
- citi faktori (laika perspektīvas, izdevība, izmaiņas laika gaitā u.c.).

Sagatavošanās pārmaiņām un pārejai attiecas uz tādas izpratnes un prasmju veidošanu, kādas skolēnam ir nepieciešamas, lai tiktu galā ar jaunām situācijām, gan vēlamām, gan nevēlamām.

Šādas aktivitātes palīdz:

- noteikt dažādas plānotas un neplānotas dzīves/darba pārmaiņas un pārejas periodus, ar kādiem ir jāsaprotas dzīves laikā,
- izpētīt, kā cilvēki reaģē uz izmaiņām,
- attīstīt prasmes, lai efektīvi pārvarētu dažādas plānotas un neplānotas pārmaiņas, piemēram, problēmu risināšanu, atbalsta tīklu identificēšanu un izmantošanu

Katra karjeras izglītības joma — pašizpēte, karjeras izpēte un karjeras plānošana un vadība — ietver vairāku mācību priekšmetu un audzināšanas darba saturu, tā pilnveides virzienu integrācijas aspektā.

Pamatjoma "Pašizpēte" ietver šādas saturiskās tēmas:

- mana identitāte
 - paštēls
 - mana rakstura īpašības
1. Manas intereses:
 - hobiji
 - spējas
 - brīvais laiks
 2. Mana ģimene:
 - tās loma
 - tradīcijas
 3. Sevis iepazīšanas un izpētes veidi, to sasaiste ar iecerēto profesiju
 4. Pašnovērtēšana
 5. Attieksmes un vērtība
 6. Prasme sadarboties, risināt konfliktus
 7. Mana veselība un nākotnes nodomi
 8. Mācīšanās prasmes
 9. Mācību sasniegumi, to saistība ar nākotnes nodomu īstenošanu
 10. Pašaudzināšana

Pamatjoma "Karjeras izpēte" ietver šādas saturiskas tēmas:

- populāras un sabiedrībā augstu vērtētas profesijas, profesiju daudzveidība, to tipi
- manu vecāku darba dzīve
- informācijas avoti un izglītības pasaules pētīšana
- profesionālā kvalifikācija un tās ieguve
- darba tirgus un nodarbinātība
- sociālā vide un nodarbinātība
- izglītības veidi un līmeņi, dažādas izglītības iestādes;
- darba likumdošana, darba drošība
- pašnodarbinātība

Pamatjoma "Karjeras plānošana un vadība" ietver šādas saturiskas tēmas:

- lēmumu pieņemšanas paņēmieni karjeras plānošanai
- lēmuma pieņemšana par karjeru, dažādu faktoru ietekme (ģimene)
- skola, draugi, sabiedrība u.c.)
- dažādu karjeru pozitīvie un negatīvie aspekti
- kad viss nenorit tā, kā plānots
- mani nākotnes mērķi un to sasniegšanas plāns (īstermiņa un ilgtermiņa plānošana)
- pārmaiņas manā dzīvē
- komandas darba pieredze
- praktisko iemaņu gūšana dažādās profesijās
- sevis prezentēšana

Karjeras izglītības programmas īstenošanas plāns

Karjeras izglītība tiek īstenota, izmantojot dažādas darba organizācijas formas — mācību priekšmetu stundas, klases stundas, individuālās nodarbības, dažādus ārpusstundu pasākumus u.c.pēc šāda plāna:

Mācību priekšmetu standartos:

Mācību priekšmets	Komponents	Pamatprasības beidzot 9.klasi
7.-9. klase		
Angļu valoda/ Krievu valoda	Valodas un komunikatīvā kompetence Sociokultūras kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • Sameklē konkrētu informāciju dažādu stilu un žanru tekstos; • piedalās sarunā par zināmiem vai interesējošiem, kā arī ar ikdienas dzīvi saistītiem tematiem; • iesaistās diskusijās par labi zināmām un ar ikdienas dzīvi saistītām problēmām; • pamato un paskaidro savus uzskatus un nodomus; • raksta saistītu tekstu par zināmiem vai interesējošiem jautājumiem; • raksta vēstuli par saviem pārdzīvojumiem un iespaidiem. • Veido un uztur kontaktus ar vienaudžiem un pieaugušajiem, pieņem viedokļu daudzveidību; ar cieņu izturas pret citām tautām un valodām.
Latviešu valoda	Komunikatīvā kompetence Valodas kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • Saziņā mērķtiecīgi izmanto verbālos un neverbālos saziņas līdzekļus; • orientējas dažādās saziņas situācijās; • plāno, veido un koriģē savu runu un uzvedību atbilstoši saziņas situācijai, izsaka savu viedokli un argumentē to; • ievēro saziņā runas etiķetes normas un uzvedības normas; vērtē savu un citu izteikumu atbilstību saziņas situācijai; kritiski uztver dzirdēto tekstu; ievēro klausītāja kultūru un vērtē savu klausīšanās kvalitāti; • stāsta radoši vai konspektīvi, mērķtiecīgi izmantojot valodas līdzekļus, sagatavo tekstu un uzstājas ar to; • ievēro runātāja kultūru un vērtē savu runāšanas kvalitāti; • kritiski vērtē tekstā ietvertu informāciju un izmanto to savā darbībā; raksta tekstu atbilstoši saziņas situācijai; • mērķtiecīgi izmanto dažādas pieraksta tehnikas informācijas sistematizēšanai un apmaiņai. • Veido tekstu, ievērojot teksta pazīmes; apzināti un mērķtiecīgi lieto pēc izteikuma mērķa un emocionālās nokrāsas dažādus teikumus; • ievēro ortoēpijas un ortogrāfijas normas.
Bioloģija	Zināšanas un izpratne par bioloģiskajām sistēmām un procesiem	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot sabalansēta uztura un veselīga dzīvesveida nozīmi cilvēka dzīvē • Iegūst informāciju uzziņu avotos (grāmatas, rokasgrāmatas, enciklopēdijas, žurnāli, laikraksti, informatīvi bukleti, internets), specifiskos informācijas avotos (Sarkanā grāmata, augu un dzīvnieku noteicēji, reklāmas izdevumi, modeļi, videofilmas, muzeji, botāniskie un zooloģiskie dārzi, zooveikals, dzīvnieku patversme); • izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; • prot salīdzināt dažādos avotos iegūto informāciju un izsaka savu viedokli par to; • apkopo iegūto informāciju; saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas; • formulē hipotēzes, kuras pārbauda, veicot vienkāršus eksperimentus; patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem plāno eksperimenta norisi;

	<p>Pētniecības darba pamati bioloģijā Bioloģija un ilgtspējīga attīstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • apkopo, sakārto, pārveido iegūtos datus (piemēram, zīmējumos, shēmās, tabulās, diagrammās, grafikos, aprakstos); • novērtē iegūto datu atbilstību izvirzītajai hipotēzei, literatūras datiem, citu iegūtajiem datiem; • komentē iegūtos rezultātus un formulē secinājumus; • iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot atbilstošus bioloģijas terminus un jēdzienus. • Zina ievērojamākos biologus un zinātniskās pētniecības iestādes Latvijā, kuru darbība saistīta ar bioloģiju; • ir viedoklis par ģenētiski modificēto organismu izmantošanu pārtikas ražošanā un medicīnā; • zina, kādas organizācijas Latvijā un pasaulē nodarbojas ar vides aizsardzību un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu; • iesaistās bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanas projektos; • ir ieguvis izpratni par profesijām, kurās nepieciešamas bioloģijas zināšanas, piedaloties mācību ekskursijās (piemēram, uz selekcijas staciju, botānisko dārzu, mikrobioloģijas institūtu, ārstniecības iestādi, zemnieku saimniecību vai fermu) vai tiekoties ar dažādu profesiju pārstāvjiem; • apzinās bioloģijas zināšanu un prasmju nepieciešamību ikdienas dzīvē, veselības saglabāšanā un izglītības turpināšanā.
<p>Fizika (sākot no 8.kl.)</p>	<p>Pētniecības darba pamatu apguve</p> <p>Fizika un ilgtspējīga attīstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iegūst informāciju uzzīņu literatūras avotos (grāmatas, • enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula, modeļi); • izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei; izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; • apkopo iegūto informāciju; novērtē iegūtās informācijas ticamību; formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu; • plāno vienkārša fizikāla eksperimenta norisi (izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem); • individuāli un grupā veic eksperimentus un pētījumus, lai izskaidrotu mehāniskās, gaismas, skaņas, siltuma, elektriskās un magnētiskās parādības un procesus; • salīdzina iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei un informācijas avotu datiem; • novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus; izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai; • iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot fizikas terminus un jēdzienus; • apzinās pētījumu un eksperimentu nozīmi zināšanu ieguvē un izpratnes veidošanā. • Zina ievērojamāko Latvijas fiziķu un ar fiziku saistīto zinātniskās pētniecības iestāžu pētījumu virzienus; dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par profesijām, kas saistītas ar fiziku (arī apmeklējot dažādas rūpnīcas,

		<p>zinātniskās pētniecības laboratorijas un medicīnas iestādes);</p> <ul style="list-style-type: none"> • zina profesijas, kas saistītas ar fiziku; iegūst mācīšanās pieredzi (pētniecības darbs, funkcionālo sakarību lietojuma prasmes dabas procesu norises skaidrojumā, prasme saskatīt enerģētiskās pārvērtības dabas procesos), kas nepieciešama vidējās izglītības iegūšanai; • izprot fizikas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai; izmanto zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus.
Ķīmija (sākot no 8.kl.)	<p>Pētniecības darba pamati ķīmijā</p> <p>Ķīmija un ilgtspējīga attīstība</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Iegūst informāciju uzzīņu literatūras avotos (grāmatas, enciklopēdijas, laikraksti, žurnāli), specifiskos informācijas avotos (fizikālo lielumu tabulas, elektromagnētisko viļņu skala, ķīmisko elementu periodiskā tabula, modeļi); • izmanto mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas informācijas ieguvei; izvēlas nepieciešamos informācijas avotus un informācijas iegūšanas paņēmienus atbilstoši veicamajam uzdevumam; • novērtē iegūtās informācijas ticamību; • apkopo iegūto informāciju; • Saglabā iegūto informāciju, izmantojot dažādas metodes, arī mūsdienīgas informācijas tehnoloģijas; • formulē hipotēzi, kuru pārbauda, veicot eksperimentu; plāno eksperimenta norisi (izvēlas eksperimenta gaitas aprakstu, veido to patstāvīgi vai sadarbībā ar citiem skolēniem); • strādā individuāli un grupā, uzņemoties dažādus pienākumus; • apkopo, sakārto un pārveido iegūtos datus, izmantojot zīmējumus, tabulas, grafikus un diagrammas, ķīmiskās formulas un ķīmisko reakciju vienādojumus; • novērtē iegūto rezultātu atbilstību izvirzītajai hipotēzei; • salīdzina savus iegūtos rezultātus ar citu iegūtajiem rezultātiem un informācijas avotu datiem; • novērtē iegūto datu ticamību un precizitāti un spēj pieņemt lēmumu, ja nepieciešams, veikt atkārtotus mērījumus vai eksperimentus; izskaidro iegūtos datus, izdara secinājumus un izsaka prognozes tālākai iegūto rezultātu izmantošanai; • iepazīstina citus ar iegūtajiem rezultātiem (rakstos, mutvārdos vai izmantojot daudzveidīgu mediju tehnoloģiju), piedalās diskusijās, aizstāv un argumentē savu viedokli, lietojot ķīmijas terminus. • Zina ievērojamākos Latvijas ķīmiķus un zinātniskās pētniecības iestādes, kuru darbība saistīta ar ķīmiju; • zina Latvijā svarīgākās ķīmiskās rūpniecības nozares (silikātu rūpniecība, metalurģija), tajās izmantojamās izejvielas un produkciju; gūst pieredzi kopējos projektos, kas saistīti ar vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu, kā arī organizē tos; • zina profesijas, kas saistītas ar ķīmiju; • dažādos informācijas avotos iegūst informāciju par profesijām, kas saistītas ar ķīmiju, tai skaitā, apmeklējot ķīmiskās rūpnīcas, zinātniskās pētniecības laboratorijas; • ir ieguvis mācīšanās pieredzi ķīmijā, kas nepieciešama izglītības turpināšanai; • apzinās ķīmijas zināšanu un prasmju nepieciešamību izglītības turpināšanai; • izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus.
Ģeogrāfija	<p>Zināšanas un izpratne par Zemes dabas sistēmām, dabas procesiem un parādībām</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot noteikt joslu laiku, ievērojot arī starptautisko datuma • maiņas līniju; • raksturo Zemes iežus pēc to izcelsmes; • raksturo derīgo izrakteņu izvietojuma likumsakarības saistībā ar reljefa formām; • novērtē to nozīmi cilvēku saimnieciskajā darbībā; • salīdzina un vērtē klimata ietekmi uz cilvēku un dažādu

	<p>Izpratne par sociālo un ekonomisko procesu veidošanos pasaules reģionos, valstīs</p> <p>Praktiskā un pētniecības darba prasmes ģeogrāfijā</p> <p>Izpratne par cilvēku saimnieciskās darbības dēļ radītajām pārmaiņām dabā</p>	<p>saimnieciskās darbības veidu attīstību, minot konkrētus piemērus pasaules reģionos;</p> <ul style="list-style-type: none"> • raksturo dabas ainavu ģeogrāfisko izvietojumu Latvijā, spēj tās atpazīt dabā, novērtējot ekotūrisma attīstības iespējas. • Izprot katra kontinenta pamatiedzīvotāju dzīvesveidu dažādību un prot to raksturot un salīdzināt, izmantojot dažādus informācijas avotus; izprot iedzīvotāju nacionālā sastāva pārmaiņas Latvijā; • apzinās savas tautas tradīcijas un etnogrāfiskās īpatnības Latvijas novados, prot tās raksturot, izmantojot dažādas informācijas tehnoloģijas; • raksturo iedzīvotāju dzīves tradīcijas, nodarbošanos un darba apstākļu dažādību bagātajās un nabadzīgajās zemēs; spēj to salīdzināt, analizējot dažādus informācijas avotus; • raksturo savas apdzīvotās vietas (pilsēta, pagasts, novads), cilvēku sadzīvi un saimnieciskās darbības veidus un salīdzina to ar citiem Latvijas reģioniem. • Prot izvēlēties informācijas avotus atbilstoši praktiskā vai pētniecības darba plānotajam mērķim un uzdevumiem; • apsver un izvēlas, kādus informācijas avotus izmantot - mācību literatūru, kartogrāfiskos izdevumus, tabulas, diagrammas, kartogrammas, klimatogrammas, skaidrojošās vārdnīcas, enciklopēdijas, plašsaziņas līdzekļus, internetu; • Iegūst un izmanto informāciju par starpvalstu līmenī risinātajām vides un sociālajām problēmām; izsaka savu attieksmi pret tām; • izprot dabas katastrofu ietekmi uz cilvēka dzīves apstākļiem un valsts saimniecības attīstību noteiktos pasaules reģionos; prot to analizēt un novērtēt; • apzinās dabas aizsargājamo teritoriju (nacionālie parki, rezervāti, dabas parki) nepieciešamību un to nozīmi dabas vides saglabāšanā dažādos kontinentos; • izmantojot zinātniskos pierādījumus, izsaka pieņēmumus, pamatojumus un secinājumus.
<p>Literatūra</p>	<p>Literatūra - vārda māksla</p> <p>Literārā darba uztvere un radošā darbība</p> <p>Literatūra - kultūras sastāvdaļa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Salīdzina literāros darbus ar citu mākslas veidu darbiem (tēlotājmāksla, mūzika, teātris, kino); • analizē literārā darba tēlu sistēmu (raksturus, dabas un vides tēlus); analizē literārā darba valodas tēlainās izteiksmes līdzekļus (epitetus, salīdzinājumus, personifikācijas, metaforas, alegorijas, hiperbolas, paralēlismus) un ritma elementus dzejā. • Novērtē paša un citu izlasīto tekstu pēc paša veidotiem kritērijiem; raksta recenziju par literāru darbu; raksta argumentētu eseju par literāro un brīvo tematu; raksta pārspriedumu par literāro un brīvo tematu; analizē literārajos darbos ietvertās ētiskās un estētiskās vērtības; • vērtē literārajos darbos mākslas valodā izteiktās reālās dzīves parādības; • veido ziņojumu par literāru tematu; • iesaistās diskusijā par literāru darbu; raksta jaunrades darbus. • Informācijas ieguvei mērķtiecīgi izvēlas un izmanto dažādus tradicionālos, elektroniskos un audiovizuālos informācijas ieguves avotus; • pauž attieksmi pret literāro darbu kā dzīves īstenības atspoguļotāju.
<p>Informātika (7.kl.)</p>	<p>Zināšanas par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju attīstības tempiem un pamatjēdzieniem</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prot nosaukt populārākās operētājsistēmas un lietotnes (attēlu apstrādes, teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas un multivides lietotnes) un to izmantošanas iespējas; • prot nosaukt datoru izmantošanas piemērus ikdienā (sadzīvē, izglītībā, ražošanā, tirdzniecībā, medicīnā, pārvaldē); • prot nosaukt dažus uzdevumus, kurus efektīvāk var veikt dators un kurus - cilvēks.

	Praktiskais un pētniecības darbs	<ul style="list-style-type: none"> • Zina, kā pareizi ieslēgt un izslēgt datoru, atsākt datora darbību (atsāknēt to), kā pareizi ieslēgt un izslēgt perifērijas ierīces - monitoru un printeri - un kādas sekas var radīt šo noteikumu neievērošana; • prot lietot elektronisko datu nesējus (USB zibatmiņa u.c.); • prot atvērt, aizvērt, minimizēt, maksimizēt, atjaunot logu, mainīt tā izmērus un pārvietoties starp atvērtiem logiem; • priekšstata līmenī zina par datu organizāciju atmiņas ierīcēs: mapes, apakšmapes, datnes un to ikonas; prot atšķirt populārāko lietotņu (teksta apstrādes, izklājlapu, prezentācijas, attēlu apstrādes) izveidoto datņu tipus un to ikonas; • prot veikt darbības ar mapēm un datnēm: meklēt, dzēst, dublēt, pārvietot, veidot rezerves kopijas uz tās pašas un citas atmiņas ierīces, iztukšot atkritni un atjaunot datus no atkritnes; • prot atvērt un aizvērt lietotni un sakārtot tās darba vidi, pārvietoties starp atvērtām lietotnēm; • prot izveidot jaunu dokumentu, atvērt un aizvērt vienu vai vairākus eksistējošus dokumentus, pārvietoties starp atvērtiem dokumentiem, mainīt dokumenta apskates režīmus un mērogus; • prot saglabāt eksistējošu dokumentu ar to pašu vai citu nosaukumu tajā pašā mapē, citā mapē, citā atmiņas ierīcē; • zina un izprot, kāpēc nepieciešams iestafīt dokumenta lappuses parametrus (orientāciju, mērogu un lielumu), un prot nomainīt tos; zina, kāpēc pirms dokumenta izdrukāšanas jāveic tā priekšskatīšana, un prot priekšskatīt un izdrukāt dokumentu; • zina un izprot datorizētas attēlu apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus; prot nosaukt dažas grafisko attēlu apstrādes lietotnes; prot veikt darbības ar attēlu un tā daļām: dzēst, kopēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus; • Zina un izprot datorizētas teksta apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus, prot nosaukt dažas teksta apstrādes lietotnes; • prot ievadīt tekstu (rakstzīmes) un veikt rediģēšanas pamatoperācijas: iespraust un dzēst rakstzīmi, vārdu, rindu, teikumu, rindkopu un teksta fragmentu; prot dokumentā un starp aktīviem dokumentiem dublēt un pārvietot dokumenta daļas; • prot formatēt rakstzīmes: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot slīprakstu, treknrakstu, pasvītrošanu, augšējo un apakšējo indeksu; • prot formatēt rindkopas: līdzināt tekstu pēc kreisās un labās malas, abām malām, centrēt tekstu, veidot atkāpes, mainīt attālumu starp vienas teksta rindkopas rindām un starp rindkopām, veidot aizzīmētus un numurētus sarakstus; • prot mainīt lappuses iekārtojumu: lapas izmērus, orientāciju un malu platumu; • prot dokumentā ievietot un dzēst speciālas rakstzīmes (simbolus), rindkopu, lappuses pārtraukumu, lappuses numuru, vēri; • prot ievietot formulu un attēlu, mainīt to novietojumu un izmēru; • prot dokumentā izveidot tabulu un to modificēt: iespraust un dzēst kolonnas un rindas, mainīt kolonnu platumu un tabulas noformējumu; • prot izmantot pareizrakstības pārbaudes līdzekļus; • zina izklājlapu lietošanas jomas un pamatjēdzienus - darbgrāmata, darblapa (izklājlapa), rinda, kolonna, šūna, šūnas adrese, apgabals, diagramma, formula - un prot nosaukt dažas izklājlapu lietotnes; • prot veikt vienkāršu datu atlasīšanu; • prot formatēt tekstu: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot kursīvu, treknrakstu, pasvītrošanu, augšējo
--	-------------------------------------	--

		<p>un apakšējo indeksu, mainīt šūnas satura orientāciju un izlīdzināšanas veidu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prot izveidot esošā vai jaunā lapā diagrammu, izvēlēties piemērotu diagrammas tipu (stabiņu, līniju, joslu un sektordiagrammu); • prot mainīt diagrammas tipu un noformējumu, pievienot uzrakstus, pārvietot diagrammu un mainīt tās izmērus; • prot nosaukt prezentācijas līdzekļu izmantošanas iespējas, zina, ka informācijas prezentēšana ir katra projekta loģisks noslēgums, un prot nosaukt populārākās prezentāciju lietotnes; prot izveidot un aizpildīt jaunu slaidu, izmantojot slaidu veidnes (ar tekstu un attēliem), dzēst un dublēt slaidus, mainīt to secību; prot slaidā ievadīt, rediģēt un noformēt tekstu: mainīt rakstzīmju fontu, lielumu un krāsu, izmantot slīprakstu, treknrakstu, pasvītrošanu, iečenošanu, augšējo un apakšējo indeksu; • prot slaidā ievietot gatavus attēlus un mākslinieciskus uzrakstus (WordArt); prot izveidot zīmējumu, izmantojot grafikas objektus: līnijas, bultiņas, četrstūrus, riņķus, teksta rāmīšus, elementārattēlus (AutoShapes); • prot mainīt grafisko objektu noformējumu: līniju biezumu, krāsu un stilu, aizpildījumu; • prot veikt darbības ar objektiem: dzēst, dublēt, pārvietot, pagriezt, mainīt izmērus, grupēt, atgrupēt, pārgrupēt un mainīt objektu attēlošanas secību; • prot iestatīt un mainīt slaidu un to objektu animācijas efektus; prot demonstrēt izveidoto prezentāciju, ņemot vērā tās mērķus, tēmu un saturu, auditoriju un pieejamās tehnoloģijas; • prot piekļūt konkrētām tīmekļa vietām: atvērt tīmekļa adresi, atvērt hipersaiti un atgriezties uz iepriekšējo lappusi; <p>• Prot veikt datņu lejuplādi.</p> <p>• Saprot, ka interneta pakalpojumu izmantošana ne tikai dod iespēju iegūt nepieciešamo informāciju un komunicēt ar apkārtējo pasauli, bet var apdraudēt šo pakalpojumu izmantotājus, un zina, kā rīkoties, lai aizsargātos no apdraudējumiem.</p>
	<p>Datorlietošanas ētiskie un tiesiskie aspekti savai un citu drošība</p>	
Latvijas vēsture	<p>Zināšanas un izpratne par tuvākās apkārtnes un Latvijas vēsturi</p> <p>Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības</p> <p>Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zina ievērojamāko vēsturisko personu veikumu, sieviešu un vīriešu lomu pasaules vēsturē; • Secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju; • izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami; • saskata, kā saistīti kāda vēsturiska notikuma cēloņi un sekas; izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi. • Argumentēti interpretē vēstures notikumus; • analizē kādas vēsturiskas personas sasniegumu vai neveiksmju cēloņus, iedomājoties, kā būtu rīkojies analizētās personas vietā; izprot atšķirīgus vēstures notikumu skaidrojumus, ar toleranci izturas pret dažādām dzimuma, vecuma, reliģijas, rases, etniskās izcelsmes u.c. Latvijas sabiedrības grupām; • izprot, ka jebkuram cilvēkam ar savu darbību ir un būs iespēja atbilstoši savām spējām ietekmēt vēstures gaitu.
Pasaules vēsture	<p>Pagātnes pētīšanas un interpretēšanas īpatnības</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Orientējas informācijas resursu sniegtajā daudzveidīgajā • vēsturiskajā informācijā;

	Sevis kā vēstures procesa dalībnieka apzināšanās	<ul style="list-style-type: none"> • secina, pamatojoties uz dažādu informācijas resursu sniegto informāciju; • izprot, ka ne visi vēsturiskās informācijas resursi, īpaši internets, ir uzticami; • izprot, ka visi cēloņi un sekas nav vienādi nozīmīgi; • lieto zināšanas par pagātņi, lai izprastu tagadni un spriestu par sabiedrības nākotni; • ar toleranci izturas pret dažādām kultūras, reliģijas, dzimuma, vecuma, rases, etniskās izcelsmes u.c. sabiedrības grupām. • Pauž savu viedokli un attieksmi pret kādu vēstures notikumu; izvirza argumentus sava viedokļa aizstāvēšanai par vēstures jautājumiem; • argumentēti diskutē un aizstāv savu viedokli; • izprot, ka cilvēku atmiņas un vērtējumi par vienu un to pašu notikumu var būt atšķirīgi (subjektīvi).
Vizuālā māksla	Vizuālā māksla	<ul style="list-style-type: none"> • Zina daudzveidīgas mākslas nozares, prot tās raksturot. • Prot mērķtiecīgi izvēlēties nepieciešamo savas idejas izteikšanai; • prot plānot vairākpakāpju uzdevumus un ilgtermiņa projektus, aprēķināt tiem nepieciešamos resursus; • prot analizēt un interpretēt mākslas darbus, izteikt savu viedokli par mākslas darba saturu, uzrakstīt to pārsaprieduma (esejas) formā. • Prot diskutēt un toleranti uz klausīt atšķirīgus viedokļus par mākslu; zina nozīmīgākās mākslas darbu krātuves tuvākajā apkārtnē, Latvijā un pasaulē.
Mūzika	Mūzikas uztvere un radošā darbība Mūzika - kultūras sastāvdaļa	<ul style="list-style-type: none"> • Dzied grupās klasē apgūtās dziesmas, sacer pavadījumu, • muzicēšanā iesaistot visus dalībniekus atbilstoši katra • interesēm; • izmanto improvizēšanas pieredzi ansambļa muzicēšanā. • Zina ievērojamākos mūsdienu Latvijas solistus, diriģentus un mūziķu kolektīvus, var par tiem pastāstīt; • zina nozīmīgākos džezu, populārās un rokmūzikas virzienus; var nosaukt Latvijā nozīmīgākos izpildītājmāksliniekus; • spēj argumentēti paust savu viedokli par dažādu veidu mūziku.
Sociālās zinības	Gatavība sociāli atbildīgai nostājai	<ul style="list-style-type: none"> • Spēj piedalīties diskusijā par eksistenciāli nozīmīgiem • jautājumiem (piemēram, mīlestība un naidis, dzīvība un nāve, laicīgais un svētais, dzīves jēga); • spēj izvērtēt savu rīcību, izmantojot ētisku argumentāciju, ja nepieciešams, atzīt savas kļūdas un aizspriedumus un mainīties; ir iecietīgs pret atšķirīgo (izņemot gadījumus, ja tiek aizskarta personības un sabiedrības drošība); • zina un praksē izmanto pilsoniskās līdzdalības iespējas skolas, pašvaldības un valsts mēroga norisēs; • novērtē ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā; izprot, ka cilvēkiem ir dažāda reliģiskā, politiskā un cita pārliecība; • ir tolerants pret mazākuma viedokli; • izvēles situācijā, balstoties uz ekonomiskiem apsvērumiem un ievērojot godīguma, taisnīguma un cilvēkmīlestības principus, izvērtē vairākas alternatīvas, prognozē pieņemtā lēmuma īstenošanas sekas un pieņem lēmumu darbībai; • apzinās darba vērtību; plāno savu turpmākās profesionālās darbības jomu, izvērtējot savas spējas, intereses un sabiedrības vajadzības;

	<p>Sociālpolitisko un ekonomisko norišu un personības attīstības pētīšana un interpretēšana</p> <p>Izpratne par cilvēka un sabiedrības attīstības norisēm un likumsakarībām</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izprot e-pakalpojumu būtību un zina, kur meklēt informāciju par valsts un pašvaldību e- pakalpojumiem. • Ar piemēriem ilustrē sekmīgu sadarbību; pauž savu viedokli vai piedāvā problēmas risinājumu un uzklausa citu viedokli kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai; • prot saskaņot savas un citu vajadzības, meklējot problēmu risinājumus; • spēj pieņemt kompromisu kopīgo mācību un sociālo mērķu sasniegšanai; • mācību un sociālo mērķu sasniegšanai sniedz atbalstu citiem grupas biedriem; • pārvalda savas emocijas saskarsmē un sadarbībā; pieņem un ciena citus grupas biedrus (tolerance); • sadarbojas ar citiem, piedaloties vietējai sabiedrībai nozīmīgos projektos; • uzņemas atbildību par savu ieguldījumu kopīgo mācību mērķu sasniegšanai; • atbilstoši grupas mērķiem izstrādā un, ja nepieciešams, ierosina mainīt grupas darba noteikumus; • prot publiski uzstāties par grupas darba rezultātiem; • prot vērtēt mācībām nepieciešamo laiku un veikt nepieciešamās korekcijas; • prot plānot mācību darba secību, mācīšanās gaitā vērtēt savu mācīšanos un veikt nepieciešamās korekcijas mācību uzdevuma veikšanas secībā; • prot kopā ar grupas biedriem formulēt mācību sasniegumu kritērijus un vērtēt savu un citu skolēnu veikumu atbilstoši kritērijiem; • atbilstoši mācību mērķim patstāvīgi izvēlas un lieto piemērotus informācijas avotus; • prot dažādos veidos sistematizēt un apkopot informāciju, arī izmantojot grafiskās formas (tabulas, shēmas, domu kartes); • prot prognozēt savas rīcības sekas, balstoties uz cēloņu un seku mijsaikā izpratni; • prot analizēt dažādus viedokļus, izvērtējot faktus, un argumentēti aizstāvēt savu viedokli; • prot atbilstoši mērķim analizēt, novērtēt un izmantot intervijā iegūto informāciju; • prot atbilstoši uzdevumam sastādīt anketu, apkopot un analizēt aptaujas rezultātus. • Ir apguvis lietišķās saskarsmes pamatus; • izprot pozitīvu savstarpējo attiecību veidošanas principus; • izprot fizioloģiskās pārmaiņas pusaudža un jaunieša organismā; zina cilvēku saimnieciskās darbības veidus un principus, cilvēku ekonomiskās vēlmes un vajadzības, pieprasījuma un piedāvājuma likumsakarības, cenu veidošanās principus, ražošanas faktorus, komercdarbības veidus un finansēšanas avotus, valsts ekonomiskās sistēmas; • zina, kas ir komercdarbība, un prot to raksturot; • zina, kas ir darba tirgus un kādas ir iespējas tajā iesaistīties; zina, kas ir bezdarbs, ar piemēriem prot raksturot tā veidus un zina, kādas ir valsts sociālās garantijas; • raksturo ģimenes nozīmi personības tapšanā un socializācijā; prot izskaidrot un argumentēti pierādīt, ka profesionālās darbības izvēle ir viens no faktoriem, kas nosaka cilvēka vietu sabiedrībā.
Sports	<p>Zināšanas un izpratne sportā</p> <p>Pamatprasmes individuālo sporta veidu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Interesējas un prot pastāstīt par interesējošiem sporta veidiem. • Izpilda pāri lēnā valša kvadrātu.

	vingrojumos un vingrinājumos Sabiedriskajai un personiskajai dzīvei nepieciešamās pamatprasmes	<ul style="list-style-type: none"> Izvērtē godīgas spēles principu un darbojas sporta spēlēs bez tiesneša.
Mājturība un tehnoloģijas	Zināšanas un izpratne par cilvēka dzīvesvidi Tehnoloģiju praktiska un radoša lietošana cilvēka dzīvesvides uzlabošanai Savu iespēju pzināšanās dzīvesvides pilnveidošanai	<ul style="list-style-type: none"> Zina, kā plānot, organizēt un vadīt mājas uzkopšanas, labiekārtošanas darbus; izprot remontdarbu nepieciešamību; spēj praktiski iesaistīties procesa norisē; zina apģērba izvēles kritērijus (mode, stils, funkcionalitāte); prot izvēlēties un lietot dažādus apģērba kopšanas līdzekļus un piederumus; prot novērtēt ēdiena kvalitāti un izteikt priekšlikumus garšas uzlabošanai, plānot tematisku maltīti, izvēlēties tai piemērotus ēdienus, pagatavot ēdienu atbilstoši receptei, noformēt un pasniegt to; zina dažādu veidu un stilu galda klājumus, prot attiecīgi klāt galdu; apzinās vienkāršāko uzvedības normu ievērošanas nepieciešamību. Prot iegūt nepieciešamo informāciju no dažādiem avotiem, to apstrādāt, analizēt un spriest par tās ticamību; prot veikt tradicionālo tekstiltehniku - adīšanas, tamborēšanas, aušanas, šūšanas, izšūšanas, auduma apdrukas, apgleznošanas - un citu tehnoloģiju (pēc skolotāja izvēles) vai prot racionālā secībā kvalitatīvi veikt dažādu cieto materiālu apstrādes operācijas - ēvelēšanu, virpošanu, detaļu savienošanu, virsmas apstrādi, strādājot ar rokas un elektromehāniskajiem instrumentiem, darbmašīnām, pie darbgaldiem un iekārtām; prot veikt vienkāršus koka vai metāla detaļu remontdarbus; prot izvēlēties, apvienot atbilstošākās tehnoloģijas savas idejas īstenošanai, plānveidīgi tās lietot izstrādājuma tapšanas gaitā un cilvēka dzīvesvides kvalitatīvai pārveidošanai; spēj pamanīt jaunu, netradicionālu materiālu lietojuma piedāvājumu un prot to pēc izvēles radoši izmantot savos izstrādājumos; izgatavo iecerēto izstrādājumu, izmantojot nepieciešamos instrumentus un materiālus, ievērojot prasības izstrādājuma kvalitātei un materiālo resursu patēriņam; zina un ievēro darba drošības noteikumus; spēj patstāvīgi novērtēt tehnoloģiskā procesa plānveidību, secīgumu, rezultāta atbilstību iecerei, izstrādājuma tehnisko un māksliniecisko kvalitāti, funkcionalitāti atbilstoši kritērijiem un pamatot savu vērtējumu. Izprot mācību priekšmeta apguves noderīgumu ikdienas dzīvē, videi draudzīgu materiālu un pieeju lietošanā, dzīvesvides kvalitātes uzlabošanā un karjeras izvēlē; apzinās savas iespējas personības individualitātes izteikšanai, brīvā laika pavadīšanai, iekārtojot mājokli, darinot vai komplektējot apģērbus, uzņemot viesus; saskata un novērtē cilvēka darbu un tā rezultātu - tapušās lietas, iegūtos resursus; apzinās to ekonomiskas izmantošanas nepieciešamību, lai saglabātu vidi un taupītu finanšu resursus; ar cieņu izturas pret savu un citu veikumu.
Matemātika	Matemātiskā instrumentārija izveidē	<ul style="list-style-type: none"> Mērķtiecīgi pilnveidot skaitlisku praktiska satura uzdevumu risināšanas prasmi; risināt praktiskus uzdevumus, kas saistīti ar sadzīves, dabaszinātņu, vides un veselības jautājumiem

	<p>Matemātikas lietojums dabas un sabiedrības procesu analizē</p> <p>Matemātisko modeļu veidošana un pētīšana ar matemātikai raksturīgām metodēm</p>	<ul style="list-style-type: none"> • sastādot vienādojumus, to sistēmas, noteikt atšķirību starp teksta uzdevuma atrisinājumu un atbilstošā vienādojuma vai vienādojumu sistēmas atrisinājumu; • analizēt dabas, tehnikas un sabiedrības procesus, vispirms sastādot to matemātiskos modeļus minēto funkciju formā; veidot un analizēt procesu matemātiskos modeļus ar aritmētiskās progresijas/ģeometriskās progresijas palīdzību. • Formulēt jautājumus par nepieciešamajiem datiem, kas jāvāc un jāapkopo, apsverot, kādi secinājumi no tiem tiks izdarīti un kāda statistiskā analīze nepieciešama; • savākt datus no dažādiem piemērotiem avotiem, ietverot eksperimentus, pētījumus un aptaujas; • apstrādāt un attēlot datus sektora diagrammās un grafikos; piedalīties informācijas apmaiņā; • precīzi un objektīvi interpretēt un apspriest datus - atbildēt uz izvirzītajiem jautājumiem, izdarot secinājumus no datiem; sazināties matemātiski, lietojot dažādu veidu diagrammas un ar tām saistīto paskaidrojošo tekstu, izskaidrojot to matemātiskā pasniegšanas veida izvēli; • veidot un analizēt informācijas apkopojumus ar matemātisku saturu un iegūt no tiem jaunu informāciju; • izmantot kalkulatoru/datoru informācijas apstrādei; • grupēt elementus pēc dotajiem nosacījumiem, noteikt prasītā veida grupu skaitu. • Formulēt matemātikas kursā sastopamos jēdzienus un apgalvojumus, novērtēt to pareizu lietošanu, pazīt dažādu valodas konstrukciju precīzo loģisko jēgu, pāriet no kāda fakta formulējuma uz tam ekvivalentu formulējumu; • formulēt pamatojumus un novērtēt pamatojuma pareizību; • objektīvi izvērtēt dažādus viedokļus, pamatot un aizstāvēt savu viedokli; • reālu problēmu formulēt matemātiskā valodā; • izveidot un apkopot doto vai iegūto matemātisko informāciju, atklāt likumsakarības, tās paplašināt un vispārināt, pārbaudīt un izskaidrot vispārinājumu; • izvēlēties un lietot piemērotus paņēmienus, lai atrisinātu problēmas, izmantojot algebriskus un ģeometriskus modeļus; • lietot diagrammas un shēmas, prezentējot problēmas risinājumu; • individuāli un grupā izveidot darba prezentāciju; precīzi argumentēt savu viedokli.
10.-12. klase		
Latviešu valoda	Komunikatīva un valodas kompetence	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot saziņas situāciju, prot tajā iesaistīties, pamatot savu viedokli, izmantot dažādus argumentācijas paņēmienus; • lieto saziņas situācijai atbilstošus valodas līdzekļus; • pilnveido prasmī veidot monologu, dialogu (mutvārdu un rakstveida formā), publiski uzstāties, iesaistīties diskusijā, organizēt to; • vērtē publisko runu – saturu, izmantotos valodas izteiksmes līdzekļus, tās atbilstmi saziņas situācijai; • individuālā un publiskā saziņā ievēro valodas kultūras normas • paša veidotā mutvārdu un rakstveida tekstā; • ievēro valodas kultūras normas paša veidotā mutvārdu un rakstveida tekstā; • prot rakstīt dažādu žanru tekstus: pārspriedumu, argumentēto eseju, tēzes, referātu, dzīvesgaitas aprakstu (CV), darījumu vēstules; • vērtē un pilnveido savas runas prasmes.

Svešvaloda	<p>Komunikatīva un valodas kompetence</p> <p>Sociokultūras kompetence</p>	<ul style="list-style-type: none"> • saprot un uztver plāsu informāciju, dažādus teksta veidus; • uztver, atlasa, sistematizē un apkopo informāciju dažādiem mērķiem; • izmanto jaunākās informācijas tehnoloģijas; • spēj piedalīties dažādu veidu sarunās un diskusijās; • korekti pauž un argumentē savu viedokli un attieksmi runā un rakstos atbilstoši situācijai; • secīgi un loģiski prezentē daudzpusīgu informāciju dažādām mērķauditorijām; • ievēro valodas lietošanas normas runā un rakstos; • pilnveido prasmī skaidri un precīzi izteikt savas domas, izkopj izteiksmes daudzveidību; • Izmanto mūsdienīgus informācijas līdzekļus dažādu komunikatīvo uzdevumu risināšanai saziņas procesā; • izmanto svešvalodu citu mācību priekšmetu apgūvē; • izmanto literatūru un mākslu citu kultūru izpārnei un sevis pilnveidošanai; • izprot un ievēro saziņas un sadarbības principus • uzklausa citus, kā arī izsaka savu viedokli, izmantojot piemērotākus valodas līdzekļus; • Ievērojot sadarbības likumus, kopā ar citiem plāno, veic un izvērtē projektus un pētnieciskos darbus; • izprot valodas lomu un funkcijas mūsdienu sabiedrībā; • ievēro saziņas normas daudz kultūru sabiedrībā; • ievērojot komunikācijas prasības, izmanto zināšanas par nacionālajām verbālās un neverbālās uzvedības īpatnībām saziņā, sadarbībā un mācīšanās procesā; • vērtē savu sadarbības pieredzi un grupas ieguldījumu tajā; • toleranti uztver Latvijas un citu valstu sociokultūras tradīciju un īpatnību izpausmes valodā.
Matemātika	<p>Mācību satura komponents “Pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Cilvēka sabiedrības un vides mijiedarbības matemātiskie aspekti”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • atrod nepieciešamo informāciju dažādos informācijas avotos, novērtē tās pietiekamību, derīgumu; • plāno risinājumu, izvēlas vai izveido problēmai atbilstošu matemātisko modeli; • lieto dažādus spriedumu iegūšanas veidus, vispārina, klasificē, saskata analogijas, novērtē procesu tendences, izvirza hipotēzi, izmantojot iepriekšējās zināšanas vai darba gaitā iegūtos rezultātus • izvērtē iegūtos rezultātus, to ticamību un atbilstību kontekstam, novērtē izvēlēto problēmas risinājumu, iesaka uzlabojumus, piedāvā citu risinājumu; • izmanto informācijas tehnoloģijas (IT) informācijas apkopošanai, sakārtošanai, pārveidošanai un aprēķiniem; • formulē, argumentē, pamato viedokli (tai skaitā matemātiskas sakarības, faktus, sava darba rezultātus), ciena citu viedokli; • iepazīstina ar sava vai grupas darba rezultātiem rakstiski un (vai) mutiski, izmantojot dažādus uzskates līdzekļus un ievērojot klausītāju vajadzības; • izmanto informācijas tehnoloģijas (IT) informācijas iegūšanai un prezentācijai; • apzinās sadarbības priekšrocības, risinot problēmas, izvērtējot rezultātus; • apzinās pētnieciskās darbības prasmju nozīmi indivīda attīstībā, novērtē savu problēmrisināšanas, matemātiskās spriešanas, viedokļa formulēšanas un pamatošanas pieredzi; • novērtē matemātikas iespējas sabiedrībai nozīmīgu praktisku problēmu risināšanā; • apzinās matemātikas zināšanu un prasmju nozīmi ikdienas dzīvē, apgūstot dabas un sociālās zinātnes, tālākizglītībā un turpmākajā profesionālajā darbībā.
Informātika	Macību satura komponents	<ul style="list-style-type: none"> • zina, kas ir datorikas nozare, prot aprakstoši raksturot tās

	<p>“Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pamatjēdzieni”</p> <p>Mācību satura komponents “Praktiskā un pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Datorlietošanas ētiskie un tiesiskie aspekti savai un citu drošībai”</p>	<p>virzienus – datorzinātņi, datorinženieriju, programminženieriju, informācijas tehnoloģiju, informācijas sistēmas;</p> <ul style="list-style-type: none"> • prot pareizi lietot datoru, tā perifērijas ierīces, programmatūru un tās palīdzības sistēmu, apskatīt, mainīt un iestatīt datora un iestatīt datora un programmatūras iestatījumus un parametrus; • zina datorizētas attēlu apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus, prot izvēlēties veicamajam uzdevumam piemērotāko grafikas veidu – rastrgrafiku vai vektorgrafiku; • prot izveidot un apstrādāt attēlu vai tā daļas un lietot attēlu ieguves un apstrādes ierīces un lietotnes; • izprot datorizētas teksta apstrādes pamatprincipus, priekšrocības un trūkumus, prot veikt ikdienas uzdevumus, kas saistīti ar teksta dokumenta izveidošanu, rediģēšanu un formatēšanu; • prot teksta dokumentā ievietot, rediģēt un formatēt tabulas, formulas, attēlus, satura un priekšmetu rādītāju, veikt pasta sapludināšanu; • zina izklājlapu lietošanas jomas un pamatjēdzienus, prot veidot, formatēt un modificēt izklājlapas; • zina prezentācijas līdzekļu izmantošanas iespējas, prot veidot, formatēt un modificēt prezentācijas, lietot dažādus slīdu demonstrēšanas efektus; • prot veikt informācijas meklēšanas uzdevumus tīmeklī, izmantojot tīmekļa pārlūkprogrammu un meklētājprogrammas, pareizi izmantot tīmekļa vietnēs esošo informāciju; • prot izmantot e-pasta lietotnes, lai sagatavotu, rediģētu un nosūtītu ziņojumus, saņemtu, pārsūtītu un atbildētu uz ziņojumiem, piesaistītu e-pasta sūtījumiem datnes, organizētu un pārvaldītu e-pasta ziņojumus; • zina galvenās priekšrocības un trūkumus, ko dod informācijas publicēšana globālajā tīmeklī, prot izveidot un modificēt tīmekļa lappuses, publicēt tās norādītajā serverī; • apzinās, ka interneta pakalpojumu izmantošana ne tikai dod iespēju iegūt nepieciešamo informāciju un sazināties ar apkārtējo pasauli, bet arī var apdraudēt šo pakalpojumu izmantotājus; • izprot, kas ir elektroniskais paraksts, prot to lietot.
<p>Prorammmēšanas pamati</p>	<p>Mācību satura komponents “Praktiskā un pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Datorlietošanas ētiskie un tiesiskie aspekti savai un citu drošībai”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zina programmmēšanas valodu iedalījumu, prot nosaukt populārākas programmmēšanas valodas; • prot nelielā grupā izstrādāt elementāru datorbāzētu sistēmu; • apzinās un ikdienā ievēro komunikēšanās, informācijas izmantošanas un publicēšanas etiķeti, ētiskās un juridiskās normas • zina par informācijas un komunikācijas tehnoloģiju izmantošanu dažādās profesijās.
<p>Sports</p>	<p>Mācību satura komponents “Zināšanas un izpratne sportā”</p> <p>Mācību satura komponents “Darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Fiziskās aktivitātes sociālajā un</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zina, izvērtē un ievēro darba vides atbilstību drošības noteikumiem, labsajūtai un veselībai; • zina Latvijas sportistu augstākos sasniegumus sporta sacensībās un olimpiādēs, izprot olimpiskās kustības būtību; • izmanto sporta spēlēs apgūtos pamattehnikas vingrinājumus; • prot pārī dejojot lēno valsī, polonēzi, kā arī zina standartdeju pamatošus un vienu vai divas nacionālās dejas • spēj būt godīgs un tolerants pret saviem komandas biedriem un pretiniekiem sacensībās; • spēj palīdzēt tiesāt izvēlēta sporta veida sacensības.

	apkārtējā vidē”	
Fizika	<p>Mācību satura komponents “Pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Cilvēka, sabiedrības un vides mijiedarbības fizikālie aspekti”</p>	<ul style="list-style-type: none"> saskata un formulē risināmo/pētāmo problēmu un hipotēzi, izvērtējot informāciju no dažādiem avotiem; veic novērojumus un mērījumus individuāli vai grupā, lieto tehniskās ierīces un fizikas laboratorijas piederumus, precīzi ievēro to lietošanas noteikumus; uzskatāmi un korekti reģistrē iegūtos datus, veido detalizētu eksperimenta aprakstu; lieto informācijas tehnoloģijas (IT) fizikālo procesu vizualizēšanai un datu ieguvei; lieto vizuālo un grafisko informāciju fizikālo procesu un likumsakarību attēlošanā, arī pārveidojot fizikālo procesu grafiskos attēlojumus no viena veida citā; lieto informācijas tehnoloģijas (IT), lai pārbaudītu hipotēzi par funkcionālo sakarību starp fizikāliem lielumiem; izskaidro iegūtos rezultātus, salīdzinot tos ar informāciju no dažādiem avotiem, un novērtē to ticamību, analizējot iespējamus kļūdu cēloņus, ierobežojumus un ietekmi uz rezultātiem; izdara secinājumus, pamatojoties uz problēmas risinājumā vai eksperimentā iegūtajiem datiem (pierādījumiem), atbilstīgi izvirzītajai hipotēzei; analizē un izvērtē fizikāla rakstura informāciju tekstā un izmanto iegūto informāciju atbilstīgi mērķim, pārveido fizikālo procesu vizuālās un vārdiskās informācijas formas no viena veida citā; formulē un argumentē viedokli par fizikāliem procesiem, pamatojoties uz faktiem, likumsakarībām, sava vai grupas darba rezultātiem, ciena citu viedokli; iepazīstina citus ar saviem vai grupas darba rezultātiem, izmantojot dažādas informācijas tehnoloģijas (IT); Analizē fizikas kā dabaszinātņu nozares sasniegumus, ņemot vērā zinātnes attīstības ētiskos aspektus un monit piemērus par ievērojamu pasaules un Latvijas zinātnieku lomu fizikas attīstībā ir iepazinis galvenās fizikas apakšnozares, to pētniecības virzienus un novērtē dažādu zinātņu nozaru sadarbības nozīmi fizikas attīstībā izprot fizikas zināšanu un prasmju nozīmi ikdienas dzīvē, tālākizglītībā un turpmākajā profesionālajā darbībā.
Ķīmija	<p>Mācību satura komponents “Pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Cilvēka,</p>	<ul style="list-style-type: none"> Plāno problēmas risinājumu un (vai) eksperimenta gaitu un izvēlas atbilstošas un drošas darba metodes, laboratorijas traukus, piederumus, modeļus, ierīces, iekārtas un vielas; uzskatāmi un precīzi reģistrē novērojumus un mērījumus iegūtos datus (kvalitatīvos un kvantitatīvos), veido detalizētu eksperimenta/pētījuma aprakstu; lieto informācijas tehnoloģijas (IT) datu ieguvē un reģistrēšanā; veic aprēķinus un parāda aprēķinu gaitu, izmantojot fizikālo lielumu apzīmējumus, atbilstošas mērvienības, vispārīgās formulas, ķīmiskās analīzes datus, ķīmisko un termoķīmisko reakciju vienādojumus, ķīmisko pārvērtību stehiometriskās shēmas un ķīmijas pamatlikumus; lieto informācijas tehnoloģijas (IT) datu matemātiskai apstrādei un pārveidei, likumsakarību un procesu skaidrošanai; formulē secinājumus, pamatojoties uz problēmas risinājumā vai eksperimentā iegūtajiem datiem (pierādījumiem), atbilstīgi izvirzītajai hipotēzei; skaidrojot iegūtos rezultātus, novērtē izvēlēto problēmas risinājumu. Analizē ķīmijas kā dabaszinātņu nozares vēsturisko attīstību, tās lomu sabiedrības attīstībā, ņemot vērā zinātnes ētiskos

	sabiedrības un vides mijiedarbības ķīmiskie aspekti”	<p>aspektus un nosaucot piemērus par ievērojamu pasaules un Latvijas zinātnieku sasniegumiem ķīmijā;</p> <ul style="list-style-type: none"> • ir iepazinis galvenās ķīmijas apakšnozares un to pētniecības virzienus, novērtē dažādu zinātņu nozaru sadarbības nozīmi ķīmijas apakšnozaru attīstībā; • novērtē ķīmijas zināšanu un prasmju nozīmi indivīda ikdienas dzīvē, izglītības turpināšanā un turpmākajā profesionālajā darbībā.
Bioloģija	<p>Mācību satura komponents “Pētnieciskā darbība”</p> <p>Mācību satura komponents “Cilvēka, sabiedrības un vides mijiedarbības bioloģiskie aspekti”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Formulē un argumentē viedokli par dzīvības procesiem, pamatojoties uz faktiem, likumsakarībām, sava vai grupas darba rezultātiem, ciena citu viedokli; • iepazīstina ar saviem vai grupas darba rezultātiem, izmantojot dažādus uzskates līdzekļus un informācijas tehnoloģijas; • Analizē galvenos bioloģijas nozares sasniegumus, to lomu sabiedrības attīstībā, ņemot vērā dažādu faktoru ietekmi un minot piemērus par ievērojamu pasaules un Latvijas zinātnieku lomu bioloģijas attīstībā; • ir iepazinis galvenās bioloģijas apakšnozares, to pētījumu virzienus un novērtē dažādu zinātņu nozaru sadarbības nozīmi bioloģijas attīstībā; • novērtē bioloģijas zināšanu un prasmju nozīmi ikdienas dzīvē, tālākizglītībā un turpmākajā profesionālajā darbībā.
Latvijas un pasaules vēsture	<p>Mācību satura komponents “Indivīds un sabiedrība”</p> <p>Mācību satura komponents “Kultūrvidē laikā un telpā”</p> <p>Mācību satura komponents “Sabiedrība, valsts un vara”</p> <p>Mācību satura komponents “Darbība”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ir pieredze analizēt dažādus viedokļus par lokālo, nacionālo un globālo vēstures procesu attīstību; • izprot un kritiski vērtē mūsdienu pasaules procesus; • apzinās ētisko un vispārcilvēcisko vērtību pārmantojamības nozīmi un nepieciešamību; • apzinās demokrātisku un pilsonisku sabiedrību kā vērtību; • ir toleranta attieksme pret mūsdienu pasaules daudzveidību; • izprot lauksaimnieciskās ražošanas attīstības tendences un nozīmi Latvijas un Eiropas vēsturē; • izprot, analizē un vērtē globalizācijas procesu, komponents skaidro starptautisko organizāciju (Eiropas Savienība, NATO, ANO) veidošanās cēloņus, attīstības gaitu un to lomu mūsdienu procesos; • prot izmantot bibliotēku, muzeju un arhīvu resursus vēstures procesa izziņāšanā; • izprot jebkura vēstures procesa atspoguļojuma subjektivitāti un dažādu sabiedrības grupu viedokļu atšķirību iespējamību; • diskutē par pretrunīgiem jautājumiem vēstures procesā; • pamato savu viedokli argumentēta pārsprieduma formā.
Ekonomika	Mācību satura komponents “Indivīds un sabiedrība”	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot ekonomikas būtību, pētāmos jautājumus, tās vietu un nozīmi citu sociālo zinātņu vidū un uzņēmējspēju veidošanā; • izprot, kā darbojas darba tirgus, kas ir darbaspēks (ekonomiski aktīvie iedzīvotāji) un nodarbinātība; • zina darba veidus, darbinieku kvalifikāciju, darba apstākļus, izaugsmes iespējas un pamatprasības, lai iesaistītos darba tirgū; • izprot, kas ir bezdarbs un bezdarba formas, un prot rast risinājumu bezdarba situācijā; • izprot sociālā dialoga un arodbiedrību nozīmi darba tirgū; • prot veidot personisko budžetu, plānot izdevumus un izdarīt izvēli tirgū; • zina, kas ir darba devējs, darba ņēmējs un pašnodarbinātais, izprot viņu lomu ražošanā un ienākumu veidošanās principus • izprot darba algu formas un prot aprēķināt neto darba algu • analizē un raksturo Latvijas ekonomisko sistēmu; • izprot, kas ir uzņēmējdarbība un komercdarbība;

	<p>Mācību satura komponents “Kultūrvidē laikā un telpā”</p> <p>Mācību satura komponents “Sabiedrība, valsts un vara”</p> <p>Mācību satura komponents “Darbība”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • izprot tirgzinības lomu uzņēmējdarbībā un zina tās pamatelementus; • izprot starptautiskos ekonomiskos sakarus, eksporta un importa nozīmi uzņēmējdarbībā; • izprot banku sistēmas darbību; • zina centrālās bankas lomu un iespējas ekonomiskās aktivitātes regulēšanā; • izprot ierobežotības problēmu un spēj pieņemt efektīvu lēmumu, kas pamatots uz alternatīvu izvērtēšanu; • analizē izvēles iespēju – kļūt par darba devēju vai darba ņēmēju – un ir gatavs iesaistīties darba tirgū vienā no šīm lomām, apzinoties savas tiesības un pienākumus; • pieņem lēmumu un uzņemas atbildību par savu izvēli dažādās saimnieciskās situācijās; • apzinās ekonomikas izzināšanas nepieciešamību mūžizglītībā; • raksturo iedzīvotāju migrācijas veidus, salīdzina migrācijas plūsmas pasaules reģionos un valstīs.
Ģeogrāfija	<p>Mācību satura komponents “Kultūrvidē laikā un telpā”</p> <p>Mācību satura komponents “Sabiedrība, valsts un vara”</p> <p>Mācību satura komponents “Darbība”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot pasaules saimniecības struktūru un atsevišķu saimniecības nozaru izvietojuma likumsakarības un vērtē to nozīmi sabiedrībā; • Vērtē dabas resursu nozīmi reģiona un valsts saimniecības nozaru attīstībā, resursu ierobežotības problēmas un valstu sadarbības lomu resursu izmantošanā; • izprot starptautiskās tirdzniecības organizēšanas principus un raksturo starptautiskās preču plūsmas; • vērtē transporta un tā veidu nozīmi starptautisko sakaru nodrošināšanā un valsts saimniecības nozaru attīstībā; • zina tūrisma resursu un veidu ģeogrāfisko izvietojumu, tūristu plūsmu veidošanās likumsakarības un to nozīmi valsts ekonomikā; • apzinās ģeogrāfijas zināšanu nepieciešamību un noderīgumu dažādās profesijās un tālākizglītībā; • izmanto sociālo pētījumu metodes (aptauja, anketēšana) un iegūto informāciju sakārto, analizē un izvērtē.
Kulturoloģija	<p>Mācību satura komponents “Kultūrvidē laikā un telpā”</p> <p>Mācību satura komponents “Darbība”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • prot argumentēti paust savu viedokli par kultūras attīstību; • Izprot Rietumu un Austrumu kultūru dialogu; • Ir motivēts un atbildīgi iesaistās kultūrvides veidošanas procesos; • Ir tolerants pret dažādām kultūrām un prot veidot pozitīvas attiecības ar dažādu kultūru un reliģiju pārstāvjiem.
Literatūra	<p>Mācību satura komponents “Lietratūra – kultūras sastāvdaļa”</p> <p>Mācību satura komponents “Radošā darbība”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Izprot izcilāko latviešu autoru devumu literatūrā; • Apzinās literāro darbu lasīšanu kā savas pilnveides iespēju; • Raksta dažādus tekstus, izkopjot individuālo stilu; • Apzinās vajadzību vērtēt un pilnveidot savas radošās prasmes.
Mūzika	<p>Mācību satura komponents “Mūzika – kultūras sastāvdaļa”</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās literāro darbu lasīšanu kā savas pilnveides iespēju; • Raksta dažādus tekstus, izkopjot individuālo stilu; • Apzinās vajadzību vērtēt un pilnveidot savas radošās prasmes; • Ir iepazinis un prot raksturot Latvijas mūzikas un mākslas novitātes; • Prot raksturot populārās mūzikas attīstības virzienus Latvijā un pasaulē • Nosaka un pamato sev nozīmīgas vērtības mūzikā, pauž savu attieksmi pret tām • Prot daudzveidīgi izmantot savu radošās darbības pieredzi • Pilnveido muzikālās spējas • Toleranti izturas pret dažādām parādībām mākslā

	Mācību satura komponents "Radošā darbība"	<ul style="list-style-type: none"> • Apzinās savu individualitāti un vajadzību pilnveidot radošās spējas; • Interesējas par vizuālās mākslas vidi kā iespēju sevis pilnveidei; • Prot izvēlēties un pamatot sev nozīmīgas vērtības mākslā un pašizpaušmē; • Interesējas par mākslas aktualitātēm, apmeklē izstādes un muzejus, kā arī iesaistās mākslas pasākumos.
--	---	--

Klases stundās:

7. – 9. klase		
Tematiskā grupa	Stundu temati	Rezultāts
Karjeras izvēle	Vajadzības, vēlmes un spējas Pašvērtējums	Ir objektīvi izvērtējis, pārzina savus dotumus, spējas un intereses, samēro savas intereses un spējas, personīgās īpašības un vērtības. Novērtē sava gribasspēka, neatlaidības un personīgā ieguldījuma nozīmīgumu dzīves mērķu sasniegšanā. Novērtē savu sasniegumu rezultātus.
	Savu interešu, spēju un dotību attīstīšana	Saprot, kā skolā, ārpuskolas aktivitātēs un ikdienā var attīstīt savas intereses, spējas un dotības. Apzinās interešu izglītības un brīvprātīgo darba nozīmi savas pašattīstības veicināšanā.
	Izglītības vērtība	Zina dažādus avotus, kur meklēt informāciju par izglītības iespējām. Izprot saistību starp izglītību, profesiju un nodarbinātību. Apzinās izglītību kā vērtību, ir motivēts turpināt izglītību. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas.
	Profesiju daudzveidīgā pasaule	Apzinās karjeras nozīmi cilvēka dzīvē un saprot karjeras plānošanas pamatnosacījumu. Prot savākt, apkopot un analizēt atbilstošu informāciju par profesijām, izzina savas turpmākās izglītības iespējas. Ir apzinājis sev saistošās profesijas. Iesaistās darba izmēģinājumos. Ir iegūtas zināšanas par vietējo darba tirgu.
	Individuālā karjeras plāna izveide	Ir apgūtas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. Prot pieņemt ar karjeras izvēli saistītus lēmumus. Ir izveidota un regulāri tiek papildināta savu sasniegumu mape (portfolio).

11. – 12. klase		
Tematiskā grupa	Stundu temati	Rezultāts
Karjeras izvēle	Izglītības iespējas Latvijā un ārzemēs	Zina, kur meklēt informāciju par iespējām turpināt izglītību un ar to saistītajiem studiju fondiem, stipendijām, kredītiem u.c. gan Latvijā, gan ārvalstīs. Izprot Latvijas izglītības sistēmu un savas tālākās izglītības iespējas. Izprot būtiskākos nosacījumus studijām ārzemēs.
	Mūžizglītība	Apzinās formālās un neformālās izglītības sniegtās iespējas. Izprot nepārtraukta izglītošanās procesa un darba lomu un nozīmi savā dzīvē. Apzinās izglītību kā vērtību.
	Informācija par darba tirgu un tā attīstības tendencēm.	Izprot nodarbinātības tendences mūsu valstī un pasaulē. Ir apzināta informācija par darba tirgus perspektīvām, kas ļauj izšķirties par attiecīga lēmuma pieņemšanu karjeras izvēlē. Ir gatavs pieņemt alternatīvus lēmumus karjeras izvēlē.

<p>Vietējo ekonomiku ietekmējošās Tendencies</p> <p>Zinātnes un tehnoloģiju attīstība. Profesiju mainība un dažādība, pienākumi, darba devēju prasības</p> <p>Darbs ārzemēs</p> <p>Karjeras izvēles plānošana. Individuālā karjeras plāna izveide</p>	<p>Izprot profesionālās ētikas pamatprincipus un prasības. Ir iepazinis dažādas darbavietas, darba devēju prasības, darba pienākumus. Pārzina darba meklēšanas procesu. Apzinās profesiju mainību saistībā ar zinātnes un tehnoloģiju attīstības tendencēm pasaulē.</p> <p>Zina par iespējām strādāt ārpus Latvijas un kur griezties pēc palīdzības, ja tas ir nepieciešams. Ir informēts, kur meklēt ziņas par attiecīgās valsts darba likumdošanu.</p> <p>Ir izvērtēta piemērotība izvēlētajai profesijai. Izzinātas izglītības vai darba iespējas pēc skolas beigšanas, iegūstot informāciju par interesējošo profesiju/nodarbošanās veidu un izvēloties sev vēlamu. Ir pilnveidotas plānošanas prasmes un veicināta spēja uzņemties atbildību par savu plānu īstenošanu. Ir apkopota informācija atbilstoši izvēlētajai profesijai</p>
---	--

Karjeras izglītībā izmantojamās metodes

Mācību priekšmetu stundās, klases stundās un ārpusklases pasākumos tiek izmantotas šādas metodes:

Nr.	Metode	Prasmes
1.	Anketēšana/aptauja	Apgūt prasmi konkrēti atbildēt uz jautājumiem, prast izteikt savu domu konkrēti un īsi Ieinteresēt audzēkni izzināt sevi, savas izglītības iespējas, darba pasaules iespējas Attīstīt prasmi kritiski domāt
2.	Analīze	Prast objektīvi novērtēt un atšķirt savas vērtības no vispārpieņemtajām dzīves vērtībām Apgūt prasmes, lai „gribu, varu, vajag” veidotu vienotu kopumu
3.	Brīvais raksts	Veidot prasmi brīvi izteikt rakstiski savas domas un izjūtas
4.	Darbs ar informācijas avotiem	Prast atrast, atlasīt un izvērtēt informāciju
5.	Darbs grupās	Apgūt iemaņas darboties komandā, plānot darbu, sadalot pienākumus
6.	Darbs pāros	Veidot prasmes sadarboties, uzklaut otrus, pārrunāt neskaidrības, ja nepieciešams, ievērot kompromisu
7.	Diskusija	Mācīties izteikt mutiski savu viedokli, to pamatot, argumentēt, uzklaut citu domas Meklēt problēmu risinājumu
8.	Ekskursijas	Iepazīstināt ar reālu darba vidi, karjeras iespēju daudzveidību, jaunām tehnoloģijām
9.	Ēnu diena	Iepazīties ar sev interesējošā profesijas pārstāvja darba ikdienu, ar konkrētās profesijas prasībām, atklāt profesijas pozitīvās un negatīvās puses.
10.	Individuālais darbs	Mācīties strādāt patstāvīgi
11.	Intervija	Apgūt prasmi sarunāties: uzklaut sarunas biedrus, formulēt konkrētus jautājumus, atbildēt uz sarežģītiem jautājumiem, veidot lietišķu dialogu
12.	IT tehnoloģiju izmantošana	Attīsta prasmi lietot mūsdienas tehnoloģijas informācijas iegūšanā, saglabāšanā un apkopošanā
13.	Izglītības izstādes apmeklējums	Apgūt prasmi iegūt, analizēt, atlasīt sev nepieciešamo informāciju par izglītības iespējām Latvijā un pasaulē
14.	Pārrunas/sarunas	Apgūt prasmes veidot mērķtiecīgu dialogu, noskaidrot viedokli, iegūt informāciju pārrunu ceļā, nenovirzoties no tēmas, uzdot jautājumus un atbildēt uz tiem
15.	Pašvērtējums/pašanalīze	Veidot kompleksu savas darbības, uzskatu, spēju, interešu, rakstura novērtēšanas un analīzes prasmi

16.	Pētījums	Apgūt prasmi strādāt ar problēmsituāciju: formulēt problēmu, veidot risinājuma plānu, izvērtēt gaidāmo rezultātu, meklēt alternatīvu risinājumu, pieņemt lēmumu, iegūt praktiskas iemaņas pētnieciskajam darbam
17.	Prāta vētra	Izprast, ka jebkuru neskaidru jēdzienu var izskaidrot, ja izsaka dažādus viedokļus, tos sistematizē un analizē
18.	Prezentācija	Apgūt prasmes un iemaņas parādīt sevi un savu padarīto darbu
19.	Prognozēšana	Mācīties paredzēt iespējamo rezultātu
20.	Projekts	Apgūt prasmi plānot darbu, strādāt patstāvīgi, sadarboties ar citiem, iegūt un izvērtēt informāciju, saistīt teoriju ar praksi, izdarīt secinājumus, prezentēt rezultātus
21.	Spēles (lomu, situāciju, lietišķās)	Apgūt prasmi iekļauties kolektīvā, veidot saskarsmi, prast novērtēt sevi salīdzinājumā ar citiem Iejusties lomās, kas attālinātas no skolēna būtības, bet kurās viņi ikdienā var nokļūt Iemācīties modelēt dažādas problēmsituācijas
22.	Tests	Rosināt iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai
23.	Tikšanās	Iegūt informāciju par kādu jomu interese radīšanai
24.	Vērošana	Apgūt iemaņas izvirzīt mērķi patstāvīgi vērot, pierakstīt, salīdzināt, izdarīt secinājumus

Sagatavoja: Vineta Stīpniece, Cēsu Valsts ģimnāzijas direktores vietniece/ pedagogs karjeras konsultants